

PEACE EDUCATION NETWORK

Pecyn Addysgu

Gwasanaeth: Pwysigrwydd anufudd-dod

Nod: i ystyried a thrafod gwneud beth rydych chi'n credu sy'n iawn.

Cynllunio/Paratoi: gyda grŵp mawr gallech efallai ddefnyddio 'sefwch lan' i gynrychioli 'ymladd' ac 'eisteddych lawr' i gynrychioli 'gwrthod ymladd'. Fel arall, gallech gael grŵp bach o blant i wneud y gweithgaredd ym mlaen yr ystafell ar ran pawb.

Gyda grŵp digon bach gellir gwneud y gwasanaeth hwn gydag un ochr o'r ystafell wedi'i farcio 'Ymladd' a'r llall 'Gwrthod ymladd', a gall y plant fynd i ba bynnag ochr o'r ystafell sy'n cynrychioli eu penderfyniad.

1 Cyflwyniad

Eglurwch eich bod yn mynd i ddweud stori wrth y plant.

Mae'r stori yn sôn am wneud penderfyniad anodd iawn. Mae'n rhaid i'r person yn y stori benderfynu a ddylai fynd i ryfel i ymladd dros ei wlad neu wrthod ymladd.

Rwy' am i chi ddychmygu mai chi yw'r person hwn ac i geisio gwneud y penderfyniad drostyn nhw.

Dywedwch wrthynt eich bod yn mynd i ofyn rhai cwestiynau. Pe bydden nhw yn penderfynu ymladd, gofynnwch i'r disgyblion 'sefyll lan' (neu wneud rhywbeth gweledol, fel rhoi eu dwylo i fyny). Pe byddent yn gwrthod ymladd, dywedwch wrthynt i aros ar eu heistedd.

2 Dweud y stori

Eglurwch eich bod yn mynd i ddweud y stori yn

araf, gan roi ychydig bach o wybodaeth yn unig ar y tro. Felly os ydych yn newid eich meddwl yn ystod y gweithgaredd yna gallwch newid eich safle. (Ar ôl pob pwynt yn y stori hon rhowch funud i'r plant newid eu meddwl os ydynt yn dymuno gwneud hynny. Gallech efallai gael eu hadborth ar eu rhesymau hefyd, yn achlysurol, os yw amser yn caniatáu)

- *Mae eich gwlad newydd ymuno â rhyfel enfawr – rhyfel byd – ac rydych wedi cael eich galw lan i ymladd yn y fyddin. A ydych chi'n dewis ymladd neu'n gwrthod ymladd...?*
- *Mae'r llywodraeth wedi pasio cyfraith bod rhaid ichi ymladd felly bydd y rhai ohonoch sy'n eistedd lawr a ddim yn fodlon ymladd yn torri'r gyfraith a byddwch yn cael eich cosbi... A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?*
- *Rydych yn ddyn priod gyda thri o blant...A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?*
- *Mae'ch teulu yn dibynnu arnoch i'w cadw felly os byddwch yn ymuno â'r fyddin cewch eich talu a byddwch yn gallu edrych ar eu hôl – a hyd yn oed os byddwch yn cael eich anafu'n ddifrifol byddwch yn derbyn pensiwn – ond bydd gwrthod ymladd yn gadael dyfodol eich teulu yn llai sicr...A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?*
- *Rydych yn byw yn Awstria, a'r flwyddyn yw 1943. Felly mae'n adeg yr Ail Ryfel Byd. Ymladdodd Awstria ar ochr yr Almaen – felly fe fyddech yn ymuno â byddin Hitler...A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?*
- *O dan Hitler y gosb am wrthod ymladd oedd cael eich lladd (byddwch yn cael eich dienyddio)...A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?*

- Rydych yn Gristion ac yn meddwl ei fod yn amhosib bod yn Gristion da ac ymladd dros Hitler...A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?
- Rydych yn mynd at eich offeiriad am gyngor ac mae e'n dweud mai eich dyletswydd yw ymladd dros eich gwlad...A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?
- Rydych yn mynd at yr esgob lleol i ofyn ei farn ac mae e'n cytuno gyda'r offeiriad mai eich dyletswydd yw ymladd dros eich gwlad... A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?
- Fe ewch i siarad gyda'ch mam. Mae hi'n dweud bod yn rhaid ichi ymladd oherwydd dyna'r unig ffordd y gallwch edrych ar ôl eich gwraig a'ch plant (ei gwyrion a'i gwyresau)... A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?
- Amser am benderfyniad terfynol...mae'n rhaid ichi siarad y peth drosto gyda'ch gwraig am y tro olaf. Mae hi'n dweud ei bod yn eich cefnogi. Mae'n gwybod ei bod hi'n sefyllfa amhosib ond mae'n rhaid ichi wneud yr hyn rydych chi'n meddwl sy'n iawn a pheidio poeni amdani hi. A ydych yn ymladd neu'n gwrthod ymladd...?

[Cyhoeddwch a yw'r rhan fwyaf o bobl yn ymladd neu beidio]

3 Franz Jägerstätter

Esboniwch: Fe wnaeth hyn ddigwydd mewn gwirionedd i ŵr o'r enw Franz Jägerstätter. Penderfynodd Franz na allai ymladd dros achos drwg ac fe'i lladdwyd am wrthod ymladd.

Diwedd trist i stori anodd.

Ond nid dyna'r diwedd yn llwyr oherwydd heddiw, yr holl flynyddoedd yn ddiweddarach, mae Franz yn cael ei ystyried yn arwr gan heddychwyr...

4 Bod yn heddychwyr

Gofynnwch i'r plant: Pam ydych chi'n credu bod Franz yn cael ei ystyried yn arwr gan heddychwyr? Beth gallwn ni ddysgu gan Franz am weithio dros heddwch? [Edrychwch am atebion ynglŷn â gwneud y peth iawn hyd yn oed pan fo hynny'n anodd].

5 Casgliad

Nid oes dewisiadau enfawr yn ein hwynebu fel Franz, ond gallwn ddysgu rywbeth o'i esiampl. Yn

Gweithgareddau/adnoddau pellach:

- Gweler adnoddau dysgu Pax Christi ar Bobl Heddwch www.paxchristi.org.uk er mwyn dysgu mwy am Franz Jägerstätter
- Trafodwch gyda'ch dosbarth os ydynt yn gallu meddwl am amser pan maen nhw wedi gwrthod gwneud rhywbeth y maen nhw'n gwybod sy'n anghywir
- Gweler www.veteransforpeace.org.uk er mwyn dysgu mwy o straeon diweddar ddynion a menywod sydd wedi penderfynu ei fod yn erbyn eu cydwybod i ymladd.
- Ewch i https://youtu.be/_rZgtMGD_o8 i weld ffilm fer o aelodau 'Veterans for Peace' yn taflu eu medalau
- Trefnwch i siaradwr o 'Veterans for School' ddod i'ch ysgol: www.veteransforpeace.org.uk/education
- Am gymorth gyda chyflwyno materion sensitif gweler: :

Headlines: War and Conflict: Tackling Controversial Issues in the Classroom gan brifathrawes ysgol gynradd Marguerite Heath, 2010.

Teaching Controversial issues, Oxfam Prydain Fawr, ar gael ar lein www.oxfam.org.uk/education/teacher-support/tools-and-guides/controversial-issues.

aml rydym yn teimlo o dan bwysau neu'n cael ein tentio i wneud y peth anghywir. Gall pobl ddisgwyl inni ymuno gyda nhw i fod yn gas neu'n greulon i rywun yn y dosbarth neu un o'n ffrindiau gartref. Pan mae hyn yn digwydd mae'n rhaid inni fod yn ddewr i ddweud na. Mae'n rhaid inni wrthod cymryd rhan. Mae'n rhaid inni sefyll lan dros yr hyn sy'n iawn.